

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Kontaktní a bezkontaktní platební nástroje

Štěpánka Lencová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce pojednává o kontaktních a bezkontaktních platebních kartách a o nových technologiích placení. Od historie platebních karet, jejich technologie, rozdělení a zabezpečení se práce dostane až k nejnovějším technologiím bezkontaktního placení pomocí platební nálepky nebo mobilního telefonu. Bezkontaktní placení je v České republice velmi populární a klienty často využíváné.

Vlastní práce se zabývá analýzou kontaktních a bezkontaktních platebních karet. V rámci oblastí poštovních směrovacích čísel České republiky zkoumá rozdíly v užívání platebních karet v různém věku u obou pohlaví. Výsledkem je vyhodnocení počtu platebních karet a zjištění minimálních a maximálních hodnot ve všech sledovaných kategoriích z pohledu banky, která poskytla data. Praktická část též potvrdí nebo vyvrátí předpoklady ohledně vžitých standardů ve vlastnictví platebních karet dětmi a seniory nebo předpoklad o užívání platebních karet v hlavním městě. V závěru práce je (na základě provedené analýzy) pro banku doporučení, na jaké klienty je třeba se zaměřit, a tím zvýšit nejen počty vydaných platebních karet, ale i četnost jejich používání.

Klíčová slova:

- analýza
- banka
- bezkontaktní platby
- debetní karta
- elektronická peněženka
- kontaktní platby
- kreditní karty
- platební karty
- platební nálepka - sticker
- platební styk

Cíl práce

Cílem práce je návrh na zvýšení četnosti bezhotovostních plateb u klientů ve skupinách s malou frekvencí užívání platebních nástrojů a následné vyhodnocení výsledků celkové analýzy. Počty platebních karet uživatelů zprostředkovaně ukazuje četnost a frekvenci užívání platebních karet. Pro dosažení tohoto cíle je nutné identifikovat extrémní (minima a maxima) v počtu vlastnictví kontaktních a bezkontaktních platebních karet.

Dílčí cíl diplomové práce je potvrdit nebo vyvrátit předpoklady týkající se počtu vydaných platebních karet. Předpoklad je, že děti a senioři vlastní nejméně platebních karet ze všech sledovaných věkových skupin. Dalším předpokladem je vysoký počet vlastnictví platebních karet v hlavním městě.

Metodika

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je zpracována na základě prostudování odborné literatury, internetových zdrojů a podkladových informací z banky.

Praktická část je zpracována na základě poskytnutých dat nejmenovanou bankou. Tato data jsou ve formě tabulek v MS Excel, ze kterých jsou agregována do souhrnných tabulek. Data obsahují počty kontaktních a bezkontaktních platebních karet. Počty karet jsou definovány v rámci čtyřech časových období na čtyři věkové kategorie včetně pohlaví. Též je uvedena první číslice poštovního směrovacího čísla, pro určení bydliště držitele karty. Data jsou graficky znázorněna pomocí sloupcových grafů, které jsou vloženy do praktické části i do přílohy. V grafech a shrnujících tabulkách jsou uvedeny extrémní hodnoty v počtu držení platebních karet (v rámci věkových skupin, oblastí PSČ a pohlaví).

Závěrem práce je komparace a vyhodnocení výsledků analýzy vlastnictví kontaktních a bezkontaktních karet. Výsledky jsou interpretovány ve shrnutí praktické části a v závěru práce je uveden návrh pro zvýšení počtu bezkontaktních karet, jak je deklarováno v cíli diplomové práce.

Platební karty jsou v dnešní době velmi populární a běžnou součástí života většiny lidí. Mnoho lidí si již placení bez platební karty nedokáže ani představit. Karty svou historií sahají až do první poloviny 20. století, kdy jako první s výdejem platebních karet přišla telekomunikační společnost. Tento trend se velmi rychle uchytil a byl následován železničními společnostmi, obchodními domy a bankami. Zájem byl tak velký, že banky kromě úvěrových karet začaly vydávat klientům i debetní karty k běžným účtům. Dynamický vývoj v této oblasti šel stále vpřed a vznikaly stále nové technologie. Mezi nejnovější trendy v placení nyní řadíme platby prostřednictvím mobilního telefonu, bezkontaktní platební karty a nálepky.

Diplomová práce měla za cíl analyzovat počty kontaktních a bezkontaktních karet v České republice. Na základě dat, která poskytla nejmenovaná banka, byly definované minimální a maximální počty platebních karet v jednotlivých věkových a územních skupinách. Na základě těchto výsledků bylo možné vyvrátit první předpoklad, který se týkal počtu vydaných karet pro seniory. Z výsledovaných dat jsou prokazatelně vysoká procenta lidí vlastníci platební karty ve věku nad 58 let. Tento výsledek pravděpodobně vyplývá z charakteru a historie banky. Banka, ze které byla použita data, působí na českém trhu již dlouhou dobu. Její pobočková i bankomatová síť je rozšířena i do menších měst a navíc má banka i další partnery, u kterých je možné sjednat bankovní produkty a tedy i platební karty. Klienti nemusí dojíždět do vzdálených míst za svojí bankou, což je pro starší lidi s ohledem na jejich věk a případné omezené možnosti cestování jistě komfortnější.

Druhý předpoklad, udávající nízké počty držitelů platebních karet z nejmladší věkové skupiny (do 15 let), se potvrdil. Děti a mladiství v tomto věku kartu používají převážně na výběry peněz od rodičů. Při vydávání platební karty a další úkony musí být účasten zákonný zástupce mladistvého. V mnoha případech rodič uzná za vhodné spravovat peníze nezletilého prostřednictvím vlastních účtů a kapesné dítě dostává v hotovosti.

Třetí předpoklad, který byl definován vysokým počtem platebních karet v hlavním městě, dané banky se nepotvrdil. Výsledek v hlavním městě lze vysvětlit vysoce konkurenčním prostředím a vysokým počtem bank, které v Praze působí. Obyvatel Prahy má tak mnohem širší výběr a možnosti než člověk žijící na malém městě nebo na vesnici.

Z analýzy dále vyplývá, že ve všech sledovaných oblastech byl na začátku období tedy v lednu 2013 velký rozdíl mezi kartami kontaktními a bezkontaktními. Rok 2013 byl pro tuto banku výjimečný protože, představoval začátek bezkontaktních karet. Bezkontaktní

karty se zaváděly, a proto byl jejich počet takto nízký. Trend růstu počtu bezkontaktních karet narůstal u všech sledovaných lokalit. Říjen 2013 byl moment, kdy počet bezkontaktních karet převýšil počet kontaktních. V lednu roku 2014 se počet kontaktních karet jen více snižoval a počet bezkontaktních karet naopak rostl.

Banka je ve velké míře využívána starší klientelou, což je známkou toho, že banka umí tento typ klientů obsluhovat. Strategie zaměření se i na starší klienty je velmi dobrý tah, protože obecně starších lidí přibývá a je dobré umět s touto generací spolupracovat. Je však nutné, aby se banka začala více zaměřovat i na mladší generace, protože z mladých lidí si utváří budoucí klientelu. Právě tato skupina bude využívat i další bankovní produkty jako je například hypotéka, úvěr nebo investice. Za poslední roky udělala tato banka v oblasti platebních karet několik inovací, zavedla bezkontaktní platební nálepky nebo speciální karty pro děti a studenty. Tyto kroky byly zaměřené právě na mladší generace, které dle této analýzy je třeba oslovit.

Pro ztraktivnění banky a konkrétně platebních karet by bylo dobré zavedení věrnostního programu, který by byl zajímavý právě pro mladé lidi. Jedna z variant by mohla být spolupráce s partnery a obchodníky, kde mladí lidé často nakupují jako například kina, rychlá občerstvení, zábavní centra, módní obchody, elektronika, apod. Možností, jak oslovit studenty by byla i spolupráce s organizací AISEC, kde již nyní je mnoho zaregistrovaných obchodníků, se kterými by byla možná potenciální spolupráce.

Další doporučení se týká dětských účtů. Klíčová aktivita v prodeji běžných účtů společně s platebními kartami by spočívala v analýze stávajících klientů. Zde je velká pravděpodobnost, že u své hlavní banky založí účet i dítěti. Dětský účet poté volně přejde na studentský a pak na klasický běžný účet. V případě, že klient bude s bankou spokojený, pak nemá důvod banku opustit a zakládat si účet jinde.

Budoucnost platebních karet vidím v inovacích směrem k mobilním telefonům a NFC platbám. Nyní žijeme ve světě chytrých telefonů, tabletů, LTE sítí s velmi rychlým přenosem dat a je možné, že tradiční platební karty pomalu z našich peněženek vymizí. Tato vize má však dlouhodobější charakter, a proto nás ještě čeká užívání plastových karet ať již klasických nebo těch zmenšených v podobě platebních nálepek.

Seznam použitých zdrojů

JÍLEK, Josef. Finance v globální ekonomice I. Peníze a platební styk. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 664s. ISBN 978-80-247-3893-2

JUŘÍK, Pavel. Encyklopedie platebních karet: historie, současnost a budoucnost peněz a platebních karet. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 312 s. ISBN: 80-2470-685-7

JUŘÍK, Pavel. Svět platebních a identifikačních karet. Praha: Grada Publishing, a.s., 2001. 175 s. ISBN 80-247-0195-2

KIPIELOVÁ, Ivana a kolektiv. Bankovníctví pro střední školy a veřejnost. 1. Praha: Fortuna, 1995. 208 s. ISBN 80-7168-273-X

MÁČE, Miroslav. Platební styk: klasický a elektronický. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5

RAK, Roman, MATYÁŠ, Václav, ŘÍHA, Zdeněk a kol. Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 664 s. ISBN 978-80-247-2365-5